

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Moșincat
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cho.
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889

ISSN-L 2734 -688

Peste cazematele românești sovieticii n-au trecut¹

Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT

Începând această mare operă, avem conștiința că slujim apărarea țării și deopotrivă apărarea păcii. Târziu și armași vom dezarma toate tentațiile – slabi și neapărați vom încuraja toate apetiturile. Prin țaria noastră alungăm războiul – prin slăbiciunea noastră îl chemăm și îl provocăm”.

Gh. Tătărașcu

Concepția românească de apărare s-a înscris în concepția europeană de interzicere a războiului, dar care valorifica experiența trecută. Mutațiile politico-militare din jurul României au determinat și reacții pe măsură. Unele târzii și falimentare. Acel mit al siguranței, care a copleșit societatea românească în ansamblu a creat însă o concepție favorabilă apărării. Apărarea „fără gând de retragere” a fost alimentată de un *colosal moral* care însă n-a fost verificat în luptă, decât târziu, după ce fusese zdruncinat prin cedări teritoriale. Cu toate costurile ridicate, în ciuda concepției noi a „războiului fulger” construcția fortificațiilor a continuat chiar pe timpul „războiului sfânt”, astfel că, în concepția strategică a anului 1944, aliniamentul fortificat F.N.B., de 180 km, avea poziții de cazemate pe 2-3 linii, poziții înaintate Adjud, Domnești, Doaga, pe o linie, iar în spatele ei – între Odobești și Vulturul – o poziție tare, pe trei linii de cazemate: antitanc, dotate cu tunuri de 47 mm, șanț antitanc, dublat de o rețea cu sârmă ghimpată și câmpuri de mine paralel cu șanțul antitanc, orientate după focul mitralierelor. Cele două mari compartimente pe care le forma acest front de cazemate, mixte, antitanc și mitraliere, barau practic direcția de pătrundere a armatei sovietice, care era obligată a intra în această pâlnie, căci, altminteri se lovea de zidul Carpaților Orientali.

Ofensiva sovietică care se prefigura în a treia parte a lunii august 1944 ar fi întâlnit, conform planurilor strategice de operații pe teatrul de Est, trei poziții puternice, fortificate: *Târgu Neamț, Strunga*, pe care fuseseră amenajate lucrări care formau poziția „Mihai”, „Carol”, „Ferdinand”, „Traian”, „Ștefan”, „Decebal” și „Dacia” și Focșani, Nămolosa, Galați, Brăila³.

Poziția înaintată „**Dacia**” de pe pantele de sud ale Hârlăului, de la Rediul Aldei, la 7 km Nord de Iași, Rediul Tătarului, Leșcani, Erbiceni, sud Pașcani, Târgu Neamț.

¹ Extras din lucrarea **Cazemata**. Sistemul românesc de fortificații (1937-1940)m Ed. Tipo MC, Oradea, 2021, cu o prefață de prof. univ. Dr. Ioan Giurcă și postfață de gl. Bg. R. Grigore Bartoș, p. 190-200

² *Legea românească*, nr. 20, p. 186

³ Apud Didi Miler, *Op cit*, Anexa 66

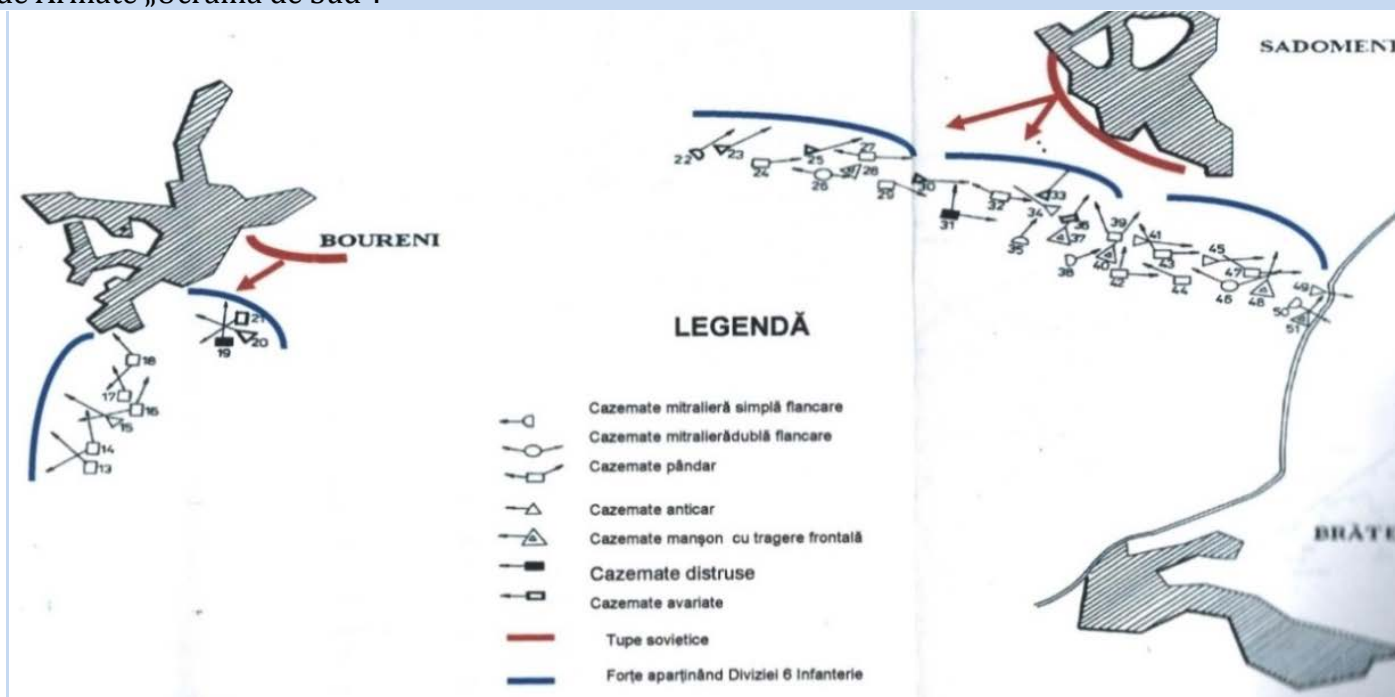

Poziția de rezistență era asigurată pe poziția „**Traian**”, pe 15-20 km Sud și Sud-Vest Iași, între Costulești, Comarna, Poeni, Mogoșești, Voinești, pădurile de la Dealul Mare, Sinești, Strunga. Pașcani, Târgu Neamț.

Poziția „**Decebal**” avea rol de a limita pătrunderea în adâncime pe Prut, și continua cu poziția „Ștefan”, organizată pe mai multe aliniamente până în poarta Focșanilor.

Cum a decurs lupta între 20-23 august 1944 exemplificăm cu Operația „*Sonia*”⁴, la care a luat parte Divizia 11 Infanterie. Menționăm faptul că pe frontul din Moldova erau dislocate, la Nord Corpul 17 Armată German, și Armata 4 Română, cu Gruparea de C. „Kirnner și gr. C.A. Mieth”, care formau Grupul de Armate „Ucraina de Sud”.

2

A.M.R. fond 5418, dos. 2821, f. 564

Operative erau la acea dată, în zona fortificată Tihuța: 25 locașe de beton circulare, cu un crenel pentru mitralieră și pușcă mitralieră, 30 adăposturi pentru pluton, 5 adăposturi pentru tunuri antitanc de 47mm, cu misiunea de a închide Valea Stânjei, și a bloca accesul spre Vatra Dornei, Prundul Bârgăului și Fântânele.

Până la 23 august 1944 **poziția fortificată Târgu Neamț, Strunga**, care avea cazemate pentru mitralieră, cu simplă și dublă flancare, cazemate pândar, și anticar dotate cu tunuri anticar de 47 și 75 mm au fost adevăratul „**bastion**” **al rezistenței, peste care sovieticii nu au trecut!** Poziția și-a îndeplinit menirea.

Asupra acestei poziții sovieticii au declanșat o adevărată canonadă de artilerie cu proiectile de 152 mm și obuziere de 203 mm, ceea ce a produs „deteriorări nesemnificative cazematelor”, afectând lucrările din pământ și lemn. Nici încercările de asalt cu aruncătoare de flăcări și atac cu tancuri n-au dat rezultate. Tragerile dezlănțuite pe durata a 30-40 de minute, în special asupra celor din vestul localității Sodomeni (harta anexă), cu scopul de rupere a sectorului, care dispunea în cazemate de tunuri antitanc. Au declanșat și acțiuni cu tancurile și au tras cu proiectile de 122 mm, probabil cam 12.000 de lovituri, trase de la 1000 m, au afectat doar acele cazemate care aveau crenelurile orientate spre front. Cazematele „îngropate” la teren nu au fost afectate.

Moralul forțelor din cazemate a crescut și mai mult când tancurile sovietice au înțepenit în fața lor, deși cazematele de la Boureni primiseră peste 300 lovituri fiecare, moralul n-a fost deloc impresionat, ei „manifestau siguranță și liniște deplină”.

⁴ Constantin Moșincat, *Din poarta sărutului cu dragoste de țară*, Editura Cogito, Oradea, 1996.

Rezistența frontului, până la ruperea în zonă nefortificată demonstrează utilitatea fortificațiilor pentru ducerea luptei de apărare. Rezistența a permis factorului decizional manevra de forțe și mijloace, de pe o poziție pe altă, în adâncime până spre F.N.G. B.

Ruinele Cazematei „Tecuci”, Nojorid, Bihor

În perioada 30 mai – 12 iunie 1944 bilanțul Diviziei 11 Infanterie este zguduitor *morți*: 27 ofițeri, 17 subofițeri, 600 trupă, *răniți*: 71 ofițeri, 38 subofițeri, 1936 trupă; *dispăruți*: 1 ofițer, 4 subofițeri, 187 trupă; *capturi*: 312 prizonieri ruși. Datorită acestor pierderi efectivul mării unități s-a diminuat cu 33%, dar sectorul său s-a menținut deosebit de activ, deși depășea 15 km de front. Este de datoria noastră să prezentăm alături de acest tragic bilanț și câteva fapte de arme din care rezultă dârzenia, hotărârea, bărbăția și vitejia ostașilor diviziei pentru apărarea teritoriului național.

În atacul din ziua de 30 mai 1944, soldatul Voicu M. Constantin din compania 6 /Regimentul 19 Infanterie, născut la 18 august 1915, în comuna Leu, județul Romanați, a dat dovadă de un curaj și un sacrificiu de sine deosebit. Înlocuind trăgătorul de la pușca mitralieră care căzuse, prin focul ochit al puștii sale, alături de comandantul plutonului a „ luat parte la curățirea cuiburilor de bolșevici din pădure. Către sfârșitul zilei fiind rănit ușor la cap a plecat la postul de prim ajutor al Batalionului 2. Revine după câteva ore, primește o comandă de la comandantul plutonului și ocupă un sector de apărare, pe care-l organizează și-l apără în condițiuni foarte bune timp de 22 zile”. Pentru aceste fapte comandantul Regimentului 19 Infanterie, colonelul C. Petruțian, l-a propus pentru decorarea cu ordinul german „Crucea de Fier”, clasa a II-a.

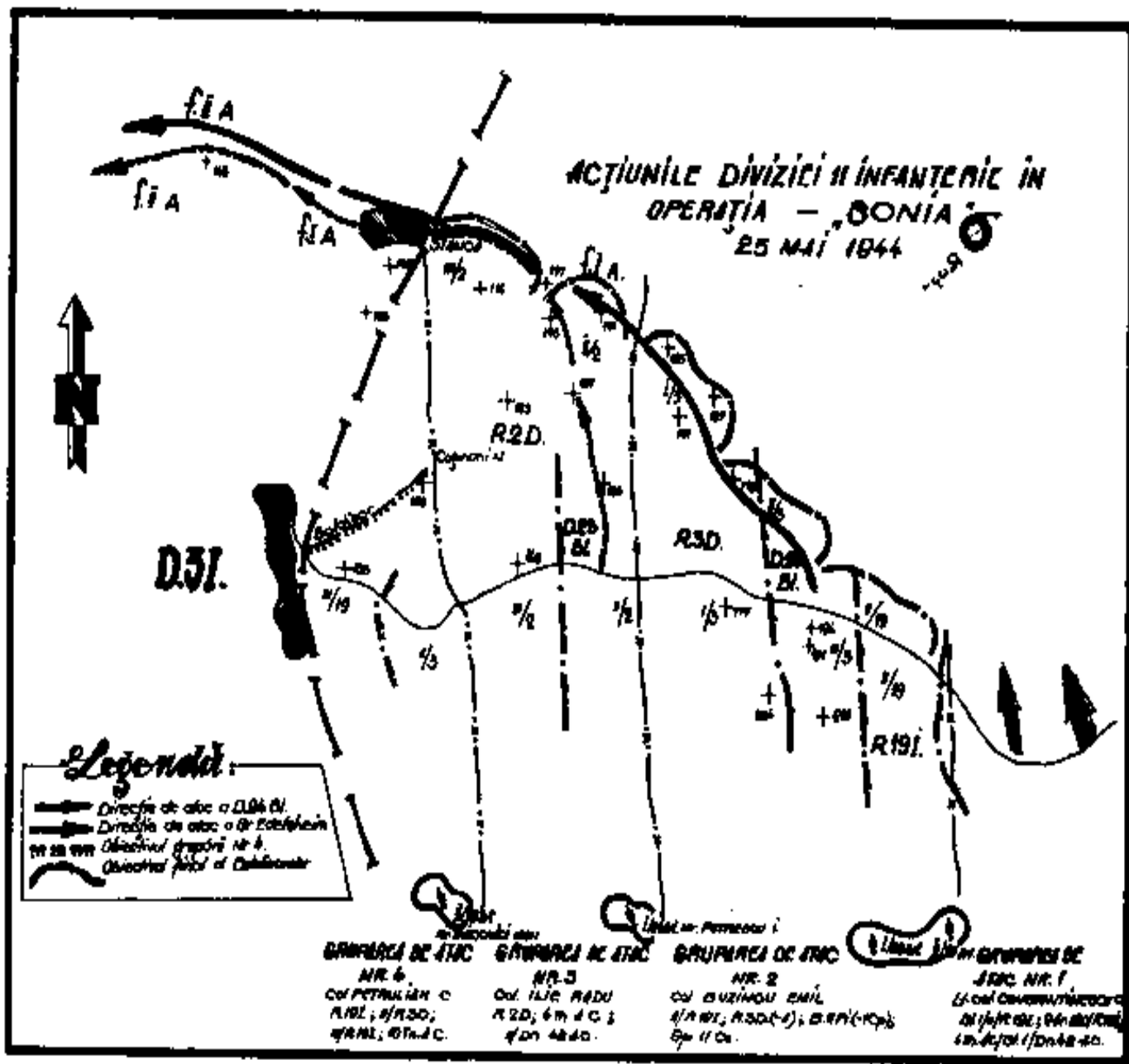
Maiorul Iancu D. Huidovici din Regimentul 26 Artilerie, născut la 19 ianuarie 1907 comuna Barcaj, județul Tutova, a fost citat prin Ordinul de Zi „pentru curajul, bravura, devotamentul spiritul de sacrificiu de care a dat dovadă”, în calitate de comandant al Divizionului II, pe timpul operațiilor la Nord de Iași.

Neobosit și mereu la veghe de la observator, „dirijează focul divizionului său cu atâta precizie și rapiditate, încât toate pornirile inamicului la atac au fost nimicite din primele momente”. Tot timpul a menținut legătura, uneori chiar directă, cu comandantul infanteriei pentru a putea satisface, în condiții cât mai bune și în momentul oportun, „toate cererile de foc ale infanteriei. Grație focului precis și imediat al bateriilor sale, deschide drum liber infanteriei, făcând ca atacul să reușească și în același timp, producând pierderi enorme inamicului”. Comandantul Regimentului 26 Artilerie, colonel Traian Hagichirea, l-a propus pe bravul artilerist, alături de căpitanii Aurel Buiculescu, Ioan Popescu, Stan C. Stan, pentru decorarea cu ordinul „Crucea de Fier” germană, clasa a II-a.

Locotenent – colonelul Constantin Pișculescu, născut la 9 septembrie 1897, în Perieți, județul Olt, comandant al batalionului III /Regimentul 3 Dorobanți, a fost propus pentru decorare cu ordinul „Steaua României” clasa a IV-a cu spade și panglică de „virtute militară”, pentru modul strălucit în care și-a condus unitatea în luptă. După ce a intrat de la 21 mai până la 2 iunie în compunerea sectorului Șorogaru, el a revenit în Gruparea de atac nr. 4 de sub comanda colonelului Petruțian, comandantul Regimentului 19 Infanterie. În timpul luptelor de apărare locotenent-colonelul Pișculescu „prin măsurile luate la timp și energic, a nimicit adesea în fața unității orice încercare a inamicului de atac sau infiltrare”. A produs inamicului grele pierderi, iar în clipele cele mai grele era în linia întâi, cot la cot, cu ostașii săi „de care era foarte atașat de la 30-31 mai, el duce așa vijelios batalionul încât numai în 15 minute străbate aproape 500 m. ocupă pădurea Cotnari, cota 108, favorizând atacul Regimentului 2 Dorobanți din Divizia 11 Infanterie. De acolo, fără odihnă, și-a „aruncat batalionul din proprie inițiativă, aproape fără legături de flanc, pe dealul Stânca până la cota 158, fiind cel mai apropiat element al atacului, de mult disputatul castel al lui Rosnovanu. Favorizează astfel ansamblul acțiunii. Ia numeroși prizonieri și înregistrează relativ puține pierderi”. Nu s-a odihnit nici o clipă și alergând de la un flanc la

altul, și astfel, în ziua de 31 iunie a căzut rănit, fiind obligat, spre părerea sa de rău, să fie evacuat. „De mare nădejde, foarte priceput, energic, a dat dovadă de mare spirit de sacrificiu”, găsim notat în raportul de decorare cu ordinul „Steaua României”, clasa a IV-a cu spade și panglică de „Virtute Militară.”

Numeroasele atacuri cu tancuri ale Armatei Roșii au fost respinse „prin destoinicia tunarilor, vânătorilor de tancuri și măiestria artileriștilor anticar⁵. Între aceștia s-a remarcat sublocotenentul Constantin Stoicănescu, comandant de pluton în bateria 11 anticar. „În ziua de 11 iunie 1944, în timpul contraatacului inamic dat asupra batalionului III din Regimentul 19 Infanterie, pe dealul Budău împuțit în sprijinul batalionului au intervenit și tunurile anticar, amplasate pe liziera pădurii Tălmăciu, trăgând cu obuze explozive asupra armamentului automat, aruncătoarelor și grupărilor inamice. La tunul anticar cel mai înaintat era comandant sublocotenent Mitrănescu Gheorghe, în amplasamentul căruia, la un moment dat, a căzut o bombă de aruncător, rănind pe ofiter, după care comanda acestui tun a fost luată

⁵ Constantin Moșincat, *Din poarta sărutului cu dragoste de țară*, Editura Cogito, Oradea, 1996, p. 138

de sublocotenentul Stoicănescu Constantin, care se afla cu tunul său anticar la circa 200 m înapoia primului, continuând să execute, cu ambele tunuri, trageri cu obuze explozive, venind astfel cu un real sprijin în acțiunea de respingere a contraatacului inamic”. Acest episod a fost relatat de locotenent-colonelul Rosler, comandantul batalionului III din Regimentul 19 Infanterie, pe 11 august 1944, și cuprins în *Nota de serviciu* nr. 5458, a comandantului Bateriei 11 Anticar căpitanul Marin N. Duică, privind decorarea cu ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a sublocotenentului Constantin Stoicănescu.

5

Un alt exemplu de dăruire este și acela al sergentului Gheorghe C. Nicolae din compania 2/ Regimentul 19 Infanterie, născut la 21 aprilie 1921, în Grojdibod, județul Romanai, contingentul 1943. El s-a distins, „prin extraordinar curaj, devotament și pricepere de comandant de grupă”, în luptele de la pădurea Stânca, din zilele de 5 și 13 iunie 1944. Rămas cu doi oameni în grupă sergentul „respinge dese atacuri inamice reușind să mențină legătura între companiile 2 și 3”. Când una dintre mitralierele alăturate a rămas fără servanți, a luat sub comandă și această piesă la care a trimis pe unul din cei 12 pușcași ce-i mai avea în grupă și luptă respingând pe inamic până când situația a fost restabilită. Prin aceasta a „salvat piesa de mitralieră și a menținut focul continuu oprind infiltrarea inamicului”. Comandantul Regimentului 19 Infanterie colonel C. Petrușian l-a propus pentru a fi decorat cu ordinul german „Crucea de Fier”, clasa a II-a.

Încheiem șirul prezentărilor faptelor eroice, cu regretul că spațiul și tema nu ne permit o prezentare completă, prin citarea Raportul special relativ la propunerea de decorare cu ordinul „Mihai Viteazul”, clasa I-a locotenent-colonelului Tiulescu Romulus șeful de stat major al Diviziei 11 Infanterie, raport întocmit la 28 iunie 1944⁶. Locotenent-colonelul Tiulescu Romulus, în calitate de șef de stat major, a pregătit și supravegheat personal executarea tuturor operațiunilor cu care a fost însărcinată această mare unitate. Dotat cu toate calitățile care fac din ofițerul de stat major și mai ales din șeful de stat major cel mai prețios colaborator al comandantului, locotenent-colonel Tiulescu Romulus mi-a fost într-adevăr cel mai valoros ajutor pe tot timpul operațiunilor și în special a celor desfășurate cu începere de la 30 mai 1944, pentru lărgirea capului de pod la Nord de Iași. Cunoșcând perfect valoarea fiecărei unități și în special terenul din zonă, prin numeroase și fructuoase recunoașteri a fost în măsură să facă cele mai judicioase propuneri pentru executarea cu succes desăvârșit a operațiunilor diviziei. Atunci când din necesitate operativă am lipsit de la postul de comandă, a luat în numele meu cele mai judicioase măsuri care au contribuit, în cea mai largă măsură, la succesul operațiunilor. Astfel, în ziua de 30 mai a.c. (1944 – nn.) „aflându-mă la aripa dreaptă a dispozitivului de atac, unde se făcea efortul, locotenent-colonelul Tiulescu Romulus, care rămăsese la Punctul de Comandă, este anunțat de Korp Gruppe Mieth că gruparea de atac Petrușian, care prin planul de acțiune fusese pusă sub ordinele marii unități vecine, de la Est, este din nou sub ordinele diviziei. Locotenent – colonelul Tiulescu Romulus, fără a pierde o singură clipă, împinge Gruparea colonelului Petrușian la atacul înălțimii Budăul împuțit cota 158, Sud Stânca, determinând succesul zilei, deși prin planul de acțiune această operațiune era prevăzută a se executa numai după ocuparea de către un grup de divizii germane a înălțimii Stânca. Remarc în special această acțiune de inițiativă și curaj, deoarece prin planul de operațiuni al Corpului de Armată german, sub ordinele căruia lucram, executarea acestei acțiuni se prevedea mult mai târziu, când grupul diviziilor blindate germane ar fi fost pe înălțimile Stânca. Totuși locotenent-colonelul Tiulescu Romulus, care urmărise foarte de aproape mersul agresiunilor, pe întregul câmp de bătălie, apreciască că inamicul este suficient zdruncinat pentru a se încerca această acțiune îndrăznească și de mult risc, determinantă în cumpăna victoriei. Operațiunile executate de gruparea Colonelului Petrușian au dovedit că locotenent-colonelul Tiulescu Romulus a apreciat just situația. Grelele lupte duse ulterior de trupele germane, precum și numeroasele și puternicele contraatacuri date de ruși pentru recucerirea acestei înălțimi, au confirmat cu prisosință importanța capitală a acțiunii prescrise de locotenent-colonelul Tiulescu Romulus din proprie inițiativă. Menționez de asemenea acțiunile ulterioare duse de divizie pentru stăpânirea înălțimilor Sud Jijia, unde contribuția locotenent – colonelului Tiulescu a fost hotărâtoare. Astfel, în cursul zilei de 31 mai a.c., când inamicul atacase și pusese în foarte grea situație aripa stângă a

⁶ Ibidem, p. 138-139

6

diviziei, alte forțe inamice atacă centrul dispozitivului nostru la pădurea Stâncă și Coada Stâncii. Trupele fiind oboseite și greu încercate de pierderile suferite – unele batalioane având chiar peste 60% pierderi – au fost nevoite a se replia în unele puncte. Fără a pregeta o clipă, cu toate că situația în genere părea compromisă, locotenent-colonelul Tiulescu Romulus improvizează din restul unităților de la trenuri, precum și din alte elemente disperate noi subunități, pe care le pune la dispoziția sectoarelor pentru a continua lupta, dându-le odată cu aceasta și impulsivitatea necesară hotărâtoare a victoriei. Nu pot, de asemenea, sublinia îndeajuns toate celelalte aspecte ale activității locotenent colonelului Tiulescu Romulus în tot timpul acțiunii și în special al grelelor operațiuni duse de divizie pentru cucerirea înălțimilor Sud Jijia. Astfel organizarea impecabilă a funcționării serviciilor și îndeosebi a aprovizionărilor cum și a evacuării răniților, aș putea spune au atins perfecțiunea. Oricât de grele au fost condițiunile materiale în care s-a acționat, locotenent – colonelul Tiulescu Romulus a știut să găsească cu ingeniozitate soluția cea mai potrivită pentru a asigura evacuarea în maximum 2 ore la ambulanță a oricărui rănit, precum și împingerea până la trupele din prima linie a munițiilor, întotdeauna și în cantități suficiente. Aceeași mențiune în privința funcționării transmisiunilor care nu au întrerupt o clipă oricât de puternic au fost bombardamentele aviației și artileriei inamice. Toate aceste multiple aspecte ale activității sale de prim colaborator al meu, în calitate de șef de stat major, îl consacră cu prisosință înaltei distincțiuni pentru care îl propun cu toată convingerea întrucât a dovedit în cea mai largă măsură: curaj personal și inițiativă demnă de un cavaler al acestui ordin; concepție clară, logică și întotdeauna adecvată realităților mai presus de orice laudă, care ar face cinste camarazilor: simț de largă prevedere pentru toate aspectele pregătirii și executării unei operațiuni, în condițiuni oricât de grele. Nu pot încheia această propunere fără să vă reamintesc că, de la începutul campaniei (iunie 1941) și până în prezent, locotenent-colonelul Tiulescu Romulus nu a lipsit de pe front decât timpul cât divizia a trecut în refacere în țară, în tot restul timpului – pe front – a fost numai la trupele din linia I-a în calitate de comandant de batalion (Regimentul 13 Dorobanți), șeful biroului 4, iar în prezent șef de stat major al Diviziei 11 Infanterie. În consecință, având în vedere întreaga activitate a acestui atât de distins ofițer de stat major, atât în calitate de comandant de subunitate cât și în aceea de șef de stat major, îl propun cu toată convingerea pe locotenent colonelul Tiulescu Romulus pentru ordinul „Mihai Viteazul”, rog stăruitor a-i fi conferit pentru a fi un exemplu consacrat de ceea ce este și trebuie să fie un ofițer atât în calitate de comandant pe front, cât și în greaua misiune de șef de stat major al unei mari unități în operațiuni”. Calitățile militarului de excepție au fost subliniate de comandantul Diviziei 11 Infanterie, generalul Edgar Rădulescu. Recompensa propusă a fost una morală, căci după război drepturile conferite prin ordin aveau să fie șterse prin „colectivizarea socialistă” și astfel „pământul”, pentru care au luptat, le-a fost confiscat, tuturor Cavalerilor Ordinului Mihai Viteazul și Eroilor neamului.

(va urma)

Participanți la lansarea Cazematelor -27.11 2021

